

UCHWAŁA Nr XV/63/2015
Rady Gminy Sadowne
z dnia 21 grudnia 2015r.

w sprawie uchwalenia Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Gminy Sadowne na lata 2016-2020.

Na podstawie art.18 ust. 2 pkt. 15 ustawy z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2015r., poz. 1515) w związku z art. 6 ust. 2 pkt. 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2015r., poz. 1390) Rada Gminy Sadowne uchwała co następuje:

§ 1

Uchwała się Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Gminy Sadowne na lata 2016 - 2020, którego treść stanowi załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2

Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Sadowne.

§3

Uchwała wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2016 roku.

Załącznik
do Uchwały Nr XV/63/2015
Rady Gminy Sadowne
z dnia 21 grudnia 2015 roku

GMINNY PROGRAM

PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE ORAZ

OCHRONY OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE

DLA GMINY SADOWNE

NA LATA 2016 – 2020

I. WSTĘP

Przemoc w rodzinie to zjawisko coraz bardziej obecne w rzeczywistości, występujące powszechnie w naszym społeczeństwie które dotyka rodziny o różnym statusie społecznym. Statystyki prowadzone przez różne urzędy i instytucje, diagnozy sporządzane przez specjalistów oraz informacje, jakie pokazują media jak również kondycja psychofizyczna i moralna społeczeństwa, pokazują rozmiar i wieloaspektowość tego zjawiska. Podstawowy dokument prawny to ustawa z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz.U. z 2015r. poz. 1390),która definiuje to zjawisko jako **„jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste członków rodziny i innych osób wspólnie zamieszkujących lub gospodarujących, a w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodującą szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołującą cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą”**.

W celu zapobiegania zjawisku przemocy a także redukcji jej dotkliwych skutków, gminy zobowiązane zostały ustawowo do tworzenia systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Powyższy cel realizowany będzie poprzez działania Zespołu Interdyscyplinarnego do spraw Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie przy aktywnej i niezbędnej współpracy instytucji wymienionych w Programie. Praca ze zjawiskiem przemocy, aby była skuteczna i przynosiła trwałe efekty musi być realizowana interdyscyplinarnie. Niniejszy Program stanowi plan działań na rzecz zapobiegania i zwalczania przemocy w rodzinie , a tym samym przyczyni się do usprawnienia lokalnego systemu przeciwdziałania i ograniczenia ww. zjawiska oraz do poprawy jakości życia mieszkańców gminy Sadowne.

Aktem prawnym regulującym działania wszystkich podmiotów wobec przemocy w rodzinie jest również rozporządzenie w sprawie procedury „Niebieskiej Karty”, które obowiązuje od dnia 18 października 2011 roku. Procedura Niebieskiej Karty została opracowana w ten sposób, aby połączyć kompetencje wszystkich instytucji odpowiedzialnych za przeciwdziałanie przemocy i tworzyć warunki do podejmowania współpracy już od momentu interwencji.

Rodzina jest niepowtarzalnym środowiskiem kształtującym osobowość, poglądy, styl życia, system norm i wartości. Ważną rolę w rodzinie odgrywają wzajemne relacje pomiędzy członkami rodziny, oparte na miłości i zrozumieniu. W przypadku dezorganizacji, rodzina nie jest w stanie realizować podstawowych zadań. Relacje wewnątrzrodzinne ulegają zaburzeniu, łamane są reguły a zachowania poszczególnych członków rodziny stają się bardziej niezgodne z normami prawnymi i moralnymi oraz oczekiwaniami społecznymi.

Przemoc doznawana w rodzinie rodzi konsekwencje niezmiernie głębokie i szkodliwe, dając o sobie znać w postaci zaburzeń emocjonalnych w bliższej lub dalszej perspektywie czasowej. Wyróżniamy pięć podstawowych form przemocy w rodzinie:

- **Przemoc fizyczna** - popychanie, odpychanie, obezwładnianie, przytrzymywanie, policzkowanie, szczypanie, kopanie, duszenie, bicie otwartą ręką i pięściami, bicie przedmiotami, ciskanie w kogoś przedmiotami, parzenie, polewanie substancjami żrącymi, użycie broni, porzucanie w niebezpiecznej okolicy, nieudzielanie koniecznej pomocy, itp.
- **Przemoc psychiczna** - wyśmiewanie poglądów, religii, pochodzenia, narzucanie własnych poglądów, karanie przez odmowę uczuć, zainteresowania, szacunku, stała krytyka, wmawianie choroby psychicznej, izolacja społeczna (kontrolowanie i ograniczanie kontaktów z innymi osobami), domaganie się posłuszeństwa, ograniczanie snu i pożywienia, degradacja werbalna (wyzywanie, poniżanie, upokarzanie, zawstydzanie), stosowanie gróźb, itp.
- **Przemoc seksualna** - wymuszanie pożycia seksualnego, wymuszanie nieakceptowanych pieśczoł i praktyk seksualnych, wymuszanie seksu z osobami trzecimi, sadystyczne formy współżycia seksualnego, demonstrowanie zazdrości, krytyka zachowań seksualnych kobiety, itp.
- **Przemoc ekonomiczna** - odbieranie zarobionych pieniędzy, uniemożliwianie podjęcia pracy zarobkowej, nie zaspokajanie podstawowych materialnych potrzeb rodziny, itp.
- **Zaniedbanie** – najczęściej stosowane wobec ludzi, a objawiające się niezaspokajaniem ich podstawowych potrzeb emocjonalnych i fizycznych. O zaniedbaniu mówimy w przypadku odrzucenia emocjonalnego dziecka, braku zainteresowania jego rozwojem, problemami, a także zdrowiem i higieną.

Sytuację przemocy w rodzinie często opisuje się także w innych kategoriach nazywanych przemocą „gorącą” lub „chłodną”.

Przemoc gorąca to gwałtowne wybuchy tłumionych uczuć złości, frustracji, wściekłości, powodujące agresywne zachowania wobec najbliższych.

Przemoc chłodna przyjmuje najczęściej postać bardzo rygorystycznego stylu wychowania czy też autorytarnego traktowania dorosłych członków rodziny. Stosując przemoc, przekonany o słuszności swoich czynów, zawsze znajduje dla nich usprawiedliwienie.

Na terenie Gminy Sadowne przemoc w rodzinie występuje w rodzinach o różnym statusie społecznym, często łączy się z problemem nadużywania alkoholu, niskimi dochodami. Przypadki przemocy zdarzają się w domach rodzinnych, w zamkniętym kręgu osób, gdzie świadkami są jedynie członkowie rodziny.

W ostatnim okresie, coraz częściej ujawniane są przypadki przemocy. Prowadzone dotychczas działania informacyjne – ogólnopolskie i lokalne – spowodowały zmiany świadomości społecznej i z jednej strony – większej gotowości ofiar przemocy do ujawniania takich spraw, a z drugiej – wiążą się z większym profesjonalizmem przedstawicieli służb zobowiązanych do podejmowania interwencji i udzielania pomocy. Należy jednak zaznaczyć, że pomimo większej świadomości społecznej, tylko bardzo zdeterminowane ofiary przemocy decydują się na jej przerwaniu i zgłoszenie tego faktu odpowiednim organom.

Oszacowanie zjawiska jest możliwe między innymi dzięki procedurze Niebieskiej Karty. I tak, dane Komendy Powiatowej Policji w Węgrowie przedstawiają się następująco:

Tabela 1 Zjawisko przemocy w rodzinie wg danych wykazanych przez KPP Policji w Węgrowie.

RODZAJ PROBLEMU W POWIECIE WĘGROWSKIM	ROK	
	I-X	I-X
	2014	2015
Liczba osób, wobec których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie znajdujących się pod wpływem alkoholu w powiecie węgrowskim.	195	171
Zatrzymani w celu wytrzeźwienia z interwencji domowych.	155	105
Ilość prowadzonych „Niebieskich kart” w Gminie Sadowne	36	36

W celu rozwiązywania problemów związanych z wystąpieniem przemocy w rodzinie w pierwszym półroczu 2015 roku odbyły się 4 posiedzenia grup roboczych, zarówno z osobami co, do których istnieje podejrzenie, że są dotknięte przemocą w rodzinie, jak również wobec których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie. Wszystkie osoby, co do których istniało podejrzenie, że są dotknięte przemocą były zaproszone na posiedzenia grup roboczych. Ustalono indywidualny plan pomocy dla tych osób. Również osoby co do których istniało podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie zostały wezwane na posiedzenie grup roboczych. Przeprowadzono rozmowy z tymi osobami oraz podjęto wobec nich różne działania mające na celu zaprzestanie stosowania przemocy w rodzinie. Do osób, które nie zgłosiły się w wyznaczonym terminie, zarówno na zaproszenia jak i wezwania są organizowane wyjazdowe spotkania grup roboczych do wskazanego miejsca zamieszkania.

W przypadku gdy w rodzinie są dzieci grupa robocza występuje do Sądu Rejonowego w Węgrowie z prośbą o wgląd w sytuację rodzinną i opiekuńczo- wychowawczą dziecka.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej pomaga i wspiera osoby i rodziny, w których występuje zjawisko przemocy domowej. Pracownicy socjalni świadczą pracę socjalną podejmując szereg działań, współdziałając z pracownikami różnych grup zawodowych (policja, oświata, sąd, ochrona zdrowia). Celem podejmowanych działań jest umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężenia trudnych sytuacji życiowych, których same nie są w stanie pokonać a także zapobieganie takim sytuacjom. Zarówno osoby, wobec których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie jak i osoby, wobec których stosowana jest przemoc mają możliwość skorzystania z nieodpłatnej pomocy psychologicznej, prawnej oraz poradnictwa rodzinnego w Ośrodku Interwencji Kryzysowej w Węgrowie.

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w roku 2015 w toku prowadzonych postępowań powzięła informacje o wszystkich przypadkach stosowania przemocy w rodzinie.

Zjawisko przemocy na terenie Gminy Sadowne, wymaga opracowania dokładnej diagnozy tego problemu. Konieczne też jest zbudowanie lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

II. WSTĘPNE ZAŁOŻENIA SYSTEMU PRZECIWDZIAŁANIA

PRZEMOCY W RODZINIE

1 Mapa Problemów

Gmina Sadowne jest gminą wiejską, opartą na rodzinnych małych gospodarstwach rolnych. Większość mieszkańców ma wykształcenie podstawowe i zawodowe. Problemy związane z przemocą wynikają z małej wrażliwości i wiedzy w stosowaniu przemocy oraz przyzwolenia społecznego na utrwalanie przemocy w stosunku do dzieci i osób starszych. Z drugiej strony są sytuacje stosowania alkoholu co sprzyja aktom przemocy i agresji.

Niewielka liczba ujawnionej przemocy wynika nie z faktu, że przemoc jest na niskim poziomie lecz z faktu, że ofiary przemocy nie ujawniają się.

2 Założenia systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie poprzez:

- a) zapewnienie osobom doznającym przemocy bezpieczeństwa i profesjonalnej pomocy,
- b) szkolenie osób udzielających profesjonalnej pomocy dla ofiar przemocy,
- c) nawiązanie współpracy ze specjalistami w Powiatowym Ośrodku Interwencji Kryzysowej oraz w Poradni Leczenia Uzależnień,
- d) integracja działań instytucji wobec problemu przemocy w rodzinie,
- e) działania edukacyjno – informacyjne (stosowanie jednoznacznych przekazów, które mówią, że nikt nie ma prawa stosować przemocy wobec drugiego człowieka, nie ma żadnego uzasadnienia ani usprawiedliwienia przemocy domowej, rozwój wiedzy, kompetencji, umiejętności reagowania wobec problemu przemocy i podniesienie poziomu świadomości społecznej na temat problemu przemocy),
- f) nawiązanie współpracy z organizacjami pozarządowymi,
- g) rozwój oferty pomocowej dla rodzin uwikłanych w przemoc,
- h) oddziaływania korekcyjno-edukacyjne wobec osób stosujących przemoc w rodzinie.

3 Zadania gminy w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Zadania w zakresie przeciwdziałania zgodnie z ustawą o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie są realizowane przez organy administracji rządowej i jednostki samorządu terytorialnego na zasadach określonych w przepisach ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej i ustawy z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.

Do zadań własnych gminy należy w szczególności:

- a) tworzenie gminnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie;
- b) prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie;
- c) opracowywanie i realizacja programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie;
- d) zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia;
- e) tworzenie zespołów interdyscyplinarnych.

III. ZASOBY GMINY SADOWNE W ZAKRESIE PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE

1. Zasoby instytucjonalne Gminy:

- a) Pełnomocnik Wójta ds. Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- b) Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Sadownem;
- c) Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Sadownem;
- d) Punkt Konsultacyjny;
- e) Zespół Interdyscyplinarny;
- f) Komisariat Policji w Łochowie, dzielnicowy ;
- g) Placówki oświatowe;
- h) Placówki ochrony zdrowia;
- i) Organizacje pozarządowe i instytucje kościelne.

IV. KIERUNKI DZIAŁAŃ

1. Budowanie lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy.

2. Praca Zespołu Interdyscyplinarnego.
3. Diagnoza zjawiska przemocy na terenie Gminy Sadowne.
4. Budowanie systemu wsparcia dla osób doświadczających przemocy w rodzinie.
5. Kształtowanie postaw społeczności lokalnej wolnych od przemocy:
 - a) działania edukacyjne,
 - b) działania profilaktyczne,
 - c) działania informacyjne,

V. CELE PROGRAMU

CEL GŁÓWNY:

Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie, zwiększenie dostępności i skuteczności profesjonalnej pomocy oraz ochrona ofiar przemocy w rodzinie a także dążenie do zmniejszenia skali zjawiska przemocy w rodzinie.

CELE SZCZEGÓŁOWE

1. Rozwój współpracy warunkującej powstanie lokalnego, spójnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie;
2. Zapewnienie osobom doznającym przemocy bezpieczeństwa i skutecznej pomocy;
3. Zapewnienie interdyscyplinarnych szkoleń dla służb zajmujących się problemem przemocy;
4. Zmiana postawy mieszkańców wobec przemocy w rodzinie poprzez działania informacyjno – edukacyjne;
5. Inicjowanie działań w odniesieniu do sprawców przemocy, aby ich readaptacja społeczna mogła być odczuwalną korzyścią dla życia społecznego.

VI. ZADANIA PROGRAMU

Lp.	ZADANIE	DZIAŁANIE	TERMIN REALIZACJI	REALIZATORZY/ PARTNERZY
1.	Funkcjonowanie Zespołu Interdyscyplinarnego	Zespół składa się z grupy specjalistów reprezentujących instytucje wchodzące w skład lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie tj. przedstawiciele Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Sadownem, Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Policji, oświaty, ochrony zdrowia i innych instytucji.	od 2011 do nadal	Wójt Gminy Sadowne
2.	Prowadzenie przez Zespół Interdyscyplinarny zintegrowanych i skoordynowanych działań w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie	<ul style="list-style-type: none"> • Podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą w rodzinie, mających na celu zapobieganie zjawisku • Diagnozowanie problemu przemocy w rodzinie • Inicjowanie interwencji w środowisku dotkniętym przemocą w rodzinie • Opracowanie i realizacja planu pomocy w indywidualnych przypadkach • Rozpowszechnianie informacji o instytucjach oraz możliwościach udzielania pomocy w środowisku lokalnym • Inicjowanie działań w stosunku do osób stosujących przemoc w rodzinie • Monitorowanie sytuacji rodzin, w których istnieje zagrożenie wystąpienia przemocy oraz rodzin, w których dochodzi do przemocy • Prowadzenie dokumentacji działań podejmowanych wobec rodzin, w których dochodzi do przemocy oraz efektów tych działań • Występowanie z zawiadomieniem do prokuratury o podejrzeniu popełnienia czynów określonych w art. 2 §2 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie 	2016-2020	Zespół Interdyscyplinarny GOPS, placówki oświatowe, GKRPA, inne jednostki działające na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie

3.	Realizacja programów ochrony ofiar przemocy w rodzinie oraz sprawców przemocy w rodzinie	<ul style="list-style-type: none"> • Kierowanie ofiar przemocy do specjalistów w OIK przy PCPR • Kierowanie ofiar przemocy oraz sprawców przemocy do terapeuty w Punkcie Konsultacyjnym • Współpraca z instytucjami prowadzącymi hostele, domy samotnej matki itp. • Tworzenie warunków dla rozwoju Grupy Samopomocowej dla Ofiar Przemocy • Kierowanie na grupy wsparcia ofiar przemocy • Praca socjalna z osobami doznającymi przemocy oraz sprawcami przemocy • Udzielanie świadczeń pieniężnych 	2011 - 2015	Zespół Interdyscyplinarny GOPS,
4.	Podniesienie poziomu wiedzy i umiejętności osób realizujących zadania związane z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie	<ul style="list-style-type: none"> • Systematyczne szkolenia wszystkich przedstawicieli służb podejmujących działania na rzecz rodzin uwikłanych w przemoc, w tym szkolenia z zakresu diagnozowania przemocy w rodzinie, realizacji procedury Niebieskiej Karty i prowadzenia interwencji kryzysowej. • Organizowanie spotkań mających na celu wymianę doświadczeń między pracownikami różnych instytucji wchodzących w skład lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy 	2016 - 2020	Zespół Interdyscyplinarny GOPS, placówki oświatowe, GKRPA, inne jednostki działające na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie

5.	Zmiana postawy mieszkańców wobec przemocy w rodzinie poprzez działania informacyjno – edukacyjne, a w szczególności:	<ul style="list-style-type: none"> • Podniesienie wiedzy społeczności lokalnej zakresie problematyki przeciwdziałania przemocy w rodzinie poprzez: rozpowszechnianie materiałów edukacyjnych (brozur, ulotek, plakatów itp.) • Dostarczenie informacji o instytucjach udzielających pomocy i wsparcia ofiarom przemocy w rodzinie • Umieszczenie informacji na stronach internetowych UG Sadowne, GOPS, • Spotkania informacyjne z mieszkańcami Gminy, pedagogizacja rodziców, organizowanie kampanii społecznych , konkursów, spektakli profilaktycznych prowadzonych na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie. • Prowadzenie wśród dzieci i młodzieży profilaktyki w zakresie agresji i przemocy m.in. organizowanie zajęć w ramach szkolnego programu profilaktyki • Organizowanie czasu wolnego dla dzieci i młodzieży 	2016- 2020	Zespół Interdyscyplinarny GOPS, placówki oświatowe, GKRPA, GOK inne jednostki działające na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie
6.	Działalność Punktu Konsultacyjnego pełniącego rolę punktu informacji, wsparcia i pomocy dla osób uzależnionych od alkoholu, narkotyków, ich rodzin oraz osób dotkniętych przemocą w rodzinie	<ul style="list-style-type: none"> • Praca specjalistów w zakresie diagnozy i pomocy psychologicznej, prawnej i terapeutycznej • Tworzenie warunków dla rozwoju Grupy Samopomocowej dla Ofiar Przemocy 	2016-2020	Zespół Interdyscyplinarny

VII. EWALUACJA.

Ewaluacja Programu odbywać się będzie poprzez sporządzenie rocznego sprawozdania z przeprowadzonych działań w danym roku obowiązywania programu. Sprawozdanie z realizacji programu sporządzone zostanie na podstawie informacji uzyskanych od podmiotów uczestniczących w realizacji poszczególnych zadań.

Sprawozdanie zbiorcze z realizacji Programu w danym roku, przedłożone zostanie w terminie do 31 marca każdego roku Radzie Gminy w Sadownem wraz z wnioskiem i potrzebami związanymi z realizacją zadań w kolejnym roku.

VII. FINANSOWANIE PROGRAMU

Źródłem finansowania Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Gminy Sadowne na lata 2016 – 2020 będą środki finansowe z budżetu Gminy Sadowne oraz środki pozyskiwane z innych źródeł, jak również środki własne podmiotów uczestniczących w realizacji zadań programu.